

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Fremtidens jordfordeling

Sørensen, Esben Munk

Published in:
Ugeskrift for jordbrug

Publication date:
1984

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Sørensen, E. M. (1984). Fremtidens jordfordeling. *Ugeskrift for jordbrug*, 1984(13), 372-377.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Fremtidens jordfordeling

Af Esben Munk Sørensen

Adjunkt, landinspektør. Inst. for Samfundsudvikling og Planlægning, Aalborg Universitetscenter. Fibigerstræde 11, 9200 Aalborg Ø.

Koordinering via jordfordeling kan blive et vigtigt led i landbrugspolitikken og i den fysiske planlægning

Jordfordelingsplanlægningen er her i landet en decentral og demokratisk planlægningsmetode. Imidlertid er det et problem at jordfordelingsarbejdet sker uden direkte sammenhæng med og opfølgning af andre landbrugspolitiske virkemidler og uden sikring af at også andre arealinteresser inddrages. Men fremtidens jordfordeling kan løse dette problem påpeger forfatteren, der bygger den følgende artikel på et foredrag holdt på Tune Landboskole i nov. 1983 ved efteruddannelseskurset »Pleje og drift af kulturlandskabet«. Synspunkterne har også været fremlagt ved en konference om jordfordeling i 83 og 84.

Jordfordeling i dag

Jordfordeling er den proces, der foregår, ved at der mellem et større antal landbrugsejendomme byttes lodder, således at den enkelte landbrugsejendoms jordtilliggende samles i større markfelter omkring ejendommens drifts- og avlsbygninger. Herved opnås en rationalisering i markarbejdet, der er et vigtigt led i landbrugserhvervets bestræbelser på at minimere produktionsomkostningerne.

Princippet i denne proces kan dog knyttes an til den sammenfattende fysiske planlægning og dermed tilføre den-

ne nogle vigtige relationer til landbrugserhvervets udvikling. Samtidig kan lodsejernes frivillige deltagelse i jordfordelingen styrkes ved at prioritere den strukturforbedrende støtte i øvrigt til jordfordelingsområder.

Hvis jordfordelingsaktiviteten tilføres disse perspektiver, vil det gavne både landmændene og de andre interesser i arealanvendelsen i det åbne land.

Her i landet bygger jordfordelingsarbejdet i store træk på lov om jordfordeling mellem landbrugsejendomme fra april 1955. ¹⁾ Denne lovgivning, der administreres af Landbrugsministeriet, giver mulighed for gennemførelse af jordfordelinger, hvor staten afholder alle udgifter til planlægning og berigtigelse af jordomlægningerne. Selve jordfordelingsplanlægningen gennemføres af de statslige jordbrugskommissioner, der hver dækker en amtskommune, i samarbejde med de lokale lodsejere og en planlægger, der overvejende er en praktiserende landinspektør. ²⁾

Formålet med jordfordelingslovgivningen er således snævert at forbedre arronderingen for de involverede lodsejere i jordfordelingen. Sammenlignet med andre vesteuropæiske lande har Danmark en relativ god arronderingsstruktur, hvilket hænger sammen med den omfattende udskiftning i 1700-tallet som led i landboreformerne. Men de sidste årtiers strukturudvikling med et stort antal nedlæggelser af landbrugsejendomme

har forøget behovet for en bedre fordeling af landbrugsjorden. Hertil skal lægges, at de sidste par års krise i landbrugserhvervet har været præget af stigning i antallet af nedlagte ejendomme. Og ser man tilmed på de aktuelle prognoser for landbrugserhvervets udvikling, hvor den tendens vil fortsætte, er det således rimeligt at antage, at jordfordelingsbehovet vil være stigende. ³⁾ Samtidig vil fremtidige prisfald på landbrugsprodukter antagelig øge mængden af marginaljorder, der vil udgå af rationel landbrugsdrift.

Denne strukturudvikling vil derfor forøge interessen for jordfordelingsarbejdet, hvilket sandsynligvis vil resultere i forøgede bevillinger til arbejdet. Problemet er imidlertid, at jordfordelingsarbejdet i dag sker uden en direkte sammenhæng med og opfølgning af andre landbrugspolitiske virkemidler og uden sikring af, at også andre arealinteresser inddrages.

En decentral og demokratisk planlægningsmetode

Jordfordelingsplanlægningen her i landet karakteriseres ved, at den udelukkende baserer sig på lodsejerens frivillige medvirken. Ganske vist er der ret stramme tvangsbestemmelser i jordfordelingsloven, men de anvendes aldrig i praksis. Centralt for dette er, at lodsejerne selv vælger et udvalg, der sammen med planlæggeren/landinspektøren gennemfører en forhandlingsproces, hvori de enkelte lods-

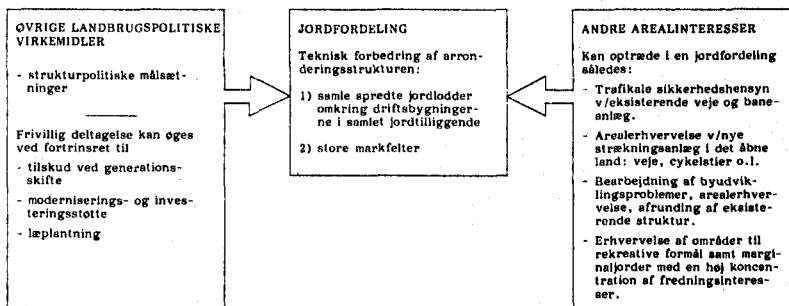
ejerens ønsker registreres (sælge, købe eller bytte jord). Side-løbende hermed sker der opbygning af en plan for en fremtidig struktur i de involverede ejendommers jordtilliggende, som vi således i videst muligt omfang tilgodeser de samlede lokale ønsker til forbedring af arronderingsstrukturen.

Det forhold, at jordomlægningerne bygger på gennemførte lodsejforhandlinger gør, at den kan beskrives som en demokratisk planlægningsmetode, der tilmed gennemfører jordomlægningerne inden for en kort tidshorisont (½-¼ år). Herved bliver jordfordelingsplanlægningen interessant, også ud fra andre arealinteressers side, idet man ved at fastholde frivillighedsprincippet og den lokale forhandlingsplanlægning vil kunne få et andet konfliktmønster, end det man overvejende kender i dag, når dele af landbrugsarealer inddrages til andre formål.

Koordineret jordfordeling

Det har i praksis vist sig, at offentlige myndigheder ofte smidigt kan erhverve arealer til andre formål i jordfordelings-sager. Det har vist sig mest tydeligt ved erhvervelse af arealer til anlæg af veje; men også andre formål har været set i praksis, eksempelvis arealer af fredningsmæssig interesse. Der har dog været store lokale og regionale forskelle i denne anvendelse af jordfordelingsinstrumentet.

Det centrale er dog at påpege, at det gennem anvendelse af jordfordeling er muligt samtidig at forbedre de involverede landbrugsejendommers arronderingsstruktur og lade offentlige myndigheder erhverve arealer til forskellige formål. Øger man tilmed den frivillige deltagelse i jordfordelingen gennem at give de involverede landmænd en slags fortrinsret til andre landbrugs-

Principperne i koordineret jordfordeling.

politiske støtteordninger, forbedrer man ikke blot arronderingsstrukturen, men også den samlede landbrugsstruktur i området. Med udgangspunkt i dette perspektiv kan man definere koordineret jordfordeling⁴⁾ som systematisk inddragelse af andre arealinteresser i jordfordelings-sagen og et middel til at give de involverede landmænd fortrinsret til forskellige strukturpolitiske støtteordninger samt realisering af strukturpolitiske målsætninger.

Inddragelse af disse perspektiver i jordfordelingsarbejdet kræver ikke de store lovrevisioner, men betinger snarere en nytænkning og modernisering af den samlede reguleringsindsats over for arealanvendelsen og landbrugserhvervets udvikling.

Jordfordeling og andre landbrugspolitiske virkemidler

Den aktuelle strukturudvikling betyder som nævnt, at et stort antal landbrugsejendomme søges nedlagt og jordtilliggendet sammenlagt med en anden landbrugsejendom. Disse sager administreres almindeligvis således, at nedlæggelse tillades, når afstanden mellem de to ejendomme ikke overstiger 1 km. Imidlertid forøger denne praksis det generelle behov for en ny fordeling af landbrugsjorden, idet der gives mulighed for relativt spredt beliggende marklodder tilhørende den supplerede landbrugsejendom.

Jordpuljer

For at imødegå denne udvikling burde der stilles krav om, at nedlæggelser af landbrugsejendomme blev fulgt op af planlagte jordomlægninger. Herved ville det »ledige« landbrugsareal kunne indgå i en jordpulje til forbedring af arronderingsstrukturen for områdets landbrugsejendomme gennem en samlet jordfordelingsplanlægning.

Krav af denne art ville kunne tildele jordfordelingsarbejdet en central plads i den strukturtilpasning, der er nødvendig som led i den samlede landbrugspolitik.

Fremtidig strukturpolitik

I denne forbindelse kan det være rimeligt at knytte an til den aktuelle debat om den fremtidige strukturpolitik. I såvel husmands- som landboforeningerne⁵⁾ foregår der i dag — dog med hver sin profil — en diskussion af strukturpolitiske målsætninger. Husmandsforeningerne ønsker en finansieringsmæssig favorisering af de mindre og mellemstore brug, hvor der samtidig skal skabes harmoni mellem størrelsen i henholdsvis husdyrhold og jordtilliggende. Landboforeningerne ønsker en mere fri strukturudvikling, men efterlyser dog ligeledes »harmonisk« for de enkelte landbrugsbedrifter. I tilknytning hertil foreslår landboforeningerne af distriktpolitiske hensyn, at der i forbindelse med nedlæggelse af landbrugsejendomme gives mulig-

hed for etablering af fritidslandbrug med et jordtilliggende på op til 5 ha, mens det »resterende« jordtilliggende reserveres ekspanderende ejendomme. Uanset hvilke af synspunkterne der kommer til at dominere den fremtidige strukturpolitiske målsætning, bliver det nødvendigt med en øget styring af jordomlægningerne i forbindelse med strukturtilpasningen. Ved en udvikling af denne karakter vil jordfordelingsplanlægningen blive et centralt middel til at gennemføre disse jordomlægninger med.

Fortrinsret til støtteordninger

Jordfordelingsindsatsen vil således få en mere central placering i landbrugspolitikken. Men i forbindelse med den efterlyste nytænkning kan det være frugtbart at diskutere en forbedring af jordfordelingsarbejdet. Ud fra et motiv om at ville øge den frivillige deltagelse i jordfordelingssager kunne man give landmænd i jordfor-

delingssager fortrinsret til de øvrige strukturpolitiske moderniserings- og støtteordninger, som Landbrugsministeriet råder over. Effekten af dette ville dels være en øget interesse for jordfordelinger, dels en øgning af værdien af den statslige investering i jordfordelingsarbejdet, da det således i højere grad vil blive fulgt op af produktivitetsforbedrende investeringer, der kan minimere den enkelte landbrugsbedrifts omkostningsniveau.

Løsning af generationsskifteproblemet

Det fremhæves ofte, at dansk landbrug har et stadigt voksende generationsskifteproblem, og det nævnes, at landmænd ofte har svært ved at afhænde ejendommen og samtidig sikre sig et rimeligt udkomme. Man kunne her forestille sig, at ældre landmænd med en svigtende indtjening fik mulighed for en efterlønslignende pension, hvis

ejendommen (eller måske kun jordtilliggendet) blev afstået til en koordineret jordfordeling. Dette ville enten kunne øge den aktuelle jordpulje eller også give en yngre landmand grundlag for at erhverve ejendommen og samtidig gennemføre en modernisering af be-driften.

Når hegn sløjfes, må nyt plantes

Strukturudviklingen medfører i dag, at der sker en sløjfning af levende hegn og skel, fordi deres placering ikke er forenelig med kravene til rationelt markarbejde. Derfor kritiseres landbruget ofte for at ødelægge levestederne, biotoperne, for det vilde dyre- og planteliv, hvorved landbruget samlet bidrager til en forarmelse af naturgrundlaget.

Imidlertid synes det indlysende — både for at imødegå denne kritik, men lige så meget af hensyn til landbruget selv — at supplere jordfordelingsarbejdet med mulighed

Læplantning i forbindelse med jordfordeling vil kunne foretages på grundlag af en ajourført arronderings- og ejendomsstruktur. (Foto: Gerda Tosti).

for læplantning og anden form for tilplantning.

Læplantningen, som i dag overvejende består af løvhegn i 3 rækker, resulterer samlet i et forøget høstudbytte, selv med fradrag af det til hegnet anvendte areal, og reducerer samtidig behovet for kunstvanding. Disse to fordele skal ses i sammenhæng med den etablering og udbygning af biotopstrukturen, som læplantningen vil udgøre. Hvis læplantningen sker i forbindelse med den lodsejerplanlagte jordfordeling, vil den kunne ske på grundlag af en ajourført ejendomsstruktur, hvilket vil forlænge beplantningens levetid. En enkel måde at gennemføre et sådant læplantningsarbejde på kunne være at hæve statstilskuddet fra 50 til 60 % i sådanne sager, eller måske at læplantningen ikke behøver at omfatte alle de 30-40 km læhegn, som Hedeselska-

bet i dag forlanger, før man rykker ud med en statsstøttet læplantning.

Den statslige jordfond

Landmænd, der i dag køber tillægsjord i en jordfordelings-sag, har mulighed for at optage lavt forrentet lån i den statslige jordfond. ⁶⁾Denne kan ligeledes erhverve arealer til en række forskellige formål som gartnerier, kolonihaver, forbedring af landbrugsejendommens arrondering i jordfordelings-sager og til bevarelse af landskabet o.l. I de sidste to tilfælde kan staten tilmed pålægge *forkøbsret* til de aktuelle ejendomme/arealer, for at de kan anvendes til de nævnte formål. Dette lovgrundlag giver mulighed for, at den statslige jordfond direkte kan styrke jordfordelingsarbejdets kerne, nemlig den frivillige ombytningsproces. Gennem erhvervelse af ejendomme via

forkøbsret/aftaler kan der tilvebringes jordpuljer, der kan indgå til strukturforbedrings- og tilpasningsformål, men også til erhvervelse af ejendomme/arealer til fredningsmæssige, rekreative og infrastrukturelle formål.

Afgørende for at disse perspektiver omkring en sammenkobling mellem jordfordeling og andre landbrugspolitiske virkemidler kan realiseres er, at der sker en ændring af det jordlovsadministrative apparat henimod en anden arbejdsform. I stedet for som i dag at behandle sager om støtte- og strukturlovgivningen som isolerede enkeltsager må der i højere grad lægges vægt på koordinering og jordformidling på det decentrale plan.

Jordfordeling og andre interesser i arealanvendelsen

Jordfordelingsarbejdets kerne består som nævnt i en fri-

villig og lokalt afvejet og planlagt ombytningsproces af de enkelte landbrugsejendommers markfelter/lodder, således at resultatet bliver en bedre struktur i arronderingen. Principielt burde det også kunne omfatte andre interesser i arealvendelsen, således at eksempelvis offentlige myndigheder m.v. kunne indgå i jordfordelingssagen.

Selv om jordfordelingsloven i sit formål altid snævert har sigtet mod at formidle jordomlægninger mellem landbrugs-ejendomme, har der nogle steder i landet i praksis udviklet sig lokale, men indbyrdes varierende former for samarbejde på tværs mellem myndigheder, således at andre areal-aspekter også kan indgå i en jordfordelingssag.

Veje og trafikikkerhed

I forbindelse med etablering af nye veje og andre strækingsanlæg, der gennemskærer landbrugsområder, udviklede der sig i nogle vestjyske amter gennem 60'erne en tradition for at anvende jordfordelingsplanlægningen som grundlag for dels erhvervelse af arealer til det nye vejanlæg, dels en opretning af de skader, som blev påført de pågældende landbrugsejendomme. Men til forskel fra når anlægsmyndigheden eksproprierede arealet, var denne opretning bedre gennemført og indeholdt ofte en forbedring af arronderingsstrukturen for de involverede ejendomme i overensstemmelse med lodsejernes ønsker. Denne tradition bredte sig til også at omfatte nogle af statsvejene i Jyllandsområdet. I kraft af denne tradition blev der i 1981 lovfæstet mulighed for at lave jordfordeling og en samtidig stramning af tvangsreglerne i forbindelse med statslige vejprojekter. Denne nye mulighed anvendes imidlertid ikke konsekvent, ligesom jordfordeling ved nye amts- og pri-

mærkommunale veje stadig ikke anvendes særlig meget. Dette ændrer dog ikke ved, at princippet om, at det offentlige erhverver arealer i forbindelse med jordfordelingssager, bør anvendes, således at der sker en samtidig forbedring af arronderingen i området.

Jordfordeling i forbindelse med vejanlæg har også en vigtig *trafikikkerhedsmæssig betydning*. Markoverkørsler fra mark til offentlig vej med langsomtkørende landbrugsmaskiner udgør en stor fare for hurtigkørende trafik, hvorfor det indgår som målsætning i vejplanlægningen at nedbringe antallet af markoverkørsler. Ved nyanlæg af overordnede veje søges antallet af disse nedbragt enten via anvendelse af ekspropriation med tilhørende erstatningsudbetalinger eller også ved anvendelse af jordfordeling. Men der eksisterer fortsat et stort problem med disse markoverførsler ved eksisterende overordnede (adgangsbegrænsede) veje. I forbindelse med gennemførelse af jordfordelingssager søger planlæggerne generelt at reducere antallet af markoverkørsler langs disse veje. Eller sagt på en anden måde: En landbrugsejendoms jordtilliggende søges samlet på samme side af den pågældende vej som drifts- og avlsbygningerne. Det ville imidlertid kunne kvalificere varetagelsen af de trafikikkerhedsmæssige hensyn væsentligt, hvis myndighederne var opmærksomme på disse muligheder i forbindelse med de almindelige jordfordelingssager. Dette ville blot fordre, at der på de relevante vejmyndigheders årlige budgetter var afsat penge til formålet, og at myndighederne dermed var parat, når jordfordelingssagen var under planlægning. På samme måde vil DSB kunne forbedre de eksisterende jernbanestrækninger gennem nedlæggelse af markoverkørsler, langs anlæggene.

Arealer til byudvikling og fredningsmæssige formål

I forbindelse med jordfordelingssager i nærheden af byudviklingsområder kunne der foretages omlægninger af jorden, der tilgodeser det aktuelle byudviklingsbehov. Der kan her være tale om genopretning af de berørte landbrugsejendommers arronderingsstruktur, efter at der er sket en inddragelse af landbrugsjord til byudviklingsformål. Men også erhvervelse af arealer til dette formål vil kunne ske smidigt i jordfordelingsarbejdet. Hertil kommer det aktuelle problem, at mange kommuner i dag ejer landbrugsarealer, der var til sigtet en byudvikling, som der ikke er behov for i en overskuelig periode fremover. Disse arealer vil kunne afhændes til en jordfordelingssag og således udgøre en jordpulje, der kan fordeles i planlægningen af denne, ligesom der vil kunne foretages mindre omlægninger og bytte af jorder mellem private lodsejere og kommunen. Er de kommunale myndigheder i stand til at indfange dette perspektiv, vil eksisterende bystrukturer kunne afrundes på en fornuftig måde, samtidig med at der vil ske en forbedring af arronderingen for de lokale landbrugsejendomme.

Efter samme princip vil offentlige myndigheder kunne erhverve arealer til fredningsmæssige formål. Her tænkes ikke blot på arealer til rekreative formål, som f.eks. støttepunkter for fritidslivet og egentlig rekreative anlæg, men også opkøb af landbrugsmæssige marginaljorder, der ofte er af høj fredningsmæssig interesse. Der vil således kunne tages stilling til den fremtidige anvendelse af de marginaljorder, der fremover vil udgå af landbrugsmæssig drift. På samme måde vil der kunne skaffes vederlagsarealer til erstatning for ophævelse af fredsskovsplikten på skovarealer, der overgår til andet formål. Her er der således tale

om, at jordfordelingsplanlægningen kan bearbejde problemer vedrørende *skovarrondering*. Forudsætningen for at dette kan ske er dog, at de offentlige myndigheder klart og entydigt udmelder deres arealinteresser i det pågældende område.

Det centrale karakteristikon ved den her beskrevne udvidede anvendelse af jordfordelingsinstituttet i forhold til de ikke-landbrugsmæssige arealinteresser er, at den bidrager til et andet og mere »landbrugsvenligt« konfliktmønster end det, vi kender i dag, hvor arealinddragelser ofte sker via ekspropriation og uden hensyntagen til de berørte landbrugsejendommers arrondering. Dette skyldes to ting. For det første at der sker en samtidig forbedring af arronderingen, som overskygger det forhold, at der inddrages mindre arealer til andre formål og således har som effekt, at der for et område som helhed samlet sker en forbedring af landbrugsstrukturen. For det andet bygger jordfordelingsplanlægningen på lodsejernes aktive medvirken og synes således at være en mere demokratisk planlægningsform til arealomlægninger end det sædvanligvis anvendte ekspropriationsinstitut.

Forudsætningen for, at disse andre arealinteresser mere systematisk kan inddrages i jordfordelingsarbejdet er, at de offentlige myndigheder for det første har kendskab til disse muligheder. Men herudover må de klart udmelde deres arealinteresser til jordfordelingsplanlægningen og vel at mærke med *samme beslutningseffektivitet som de private lodsejere*, der deltager i jordfordelingen.

I tilknytning hertil kunne man hævde, at offentlige myndigheder aldrig burde erhverve landbrugsjord til andet formål, uden at der på forhånd var søgt rejst en jordfordelings sag. Som minimum burde

det kræves, at arealerhvervelse med hjemmel i anden lovgivning skete sideløbende med gennemførelsen af en jordfordelings sag af hensyn til en »genopretning« af landbrugsstrukturen.

Jordfordeling i fremtiden

De i denne artikel skitserede perspektiver omkring jordfordeling bygger på to væsentlige forhold; at den frivillige deltagelse øges gennem en koordinering med andre landbrugspolitiske virkemidler, og at myndigheder med andre interesser i arealanvendelsen får kendskab til mulighederne og indretter deres arealerhvervelser efter disse.

En sådan anvendelse af koordineret jordfordeling tilpasset lokale forudsætninger og planlægningsinteresser kræver ingen lovændringer af betydning, da der kan tages udgangspunkt i det eksisterende lovgrundlags indhold. Der kræves i højere grad gennemført en nytænkning og modernisering af de offentlige myndigheders arbejdsindsats, således at de forskellige sektorer koordinerer deres arealinteresser på det lokale plan og anvender jordfordelingsplanlægningen, når jorderne omlægges. I denne forbindelse vil jordfordeling kunne udgøre et smidigt realiseringsinstrument, når den sammenfattede fysiske planlægning for det åbne land skal realiseres. Her er specielt den positive inddragelse af de lokale landmænd og den korte gennemførelseshorisont væsentlige elementer, der kan tilføre det åbne lands planlægning en afgørende handlingsdimension.

Udviklingsarbejdet må derfor dels bestå i en mere systematisk indsamling af de spredte erfaringer fra den eksisterende jordfordelingspraksis, dels i en udvikling af grundlaget for den øgede statslige styring af jordomlægningerne til gavn for strukturtilpasningen i landbrugserhvervet. Udvik-

lingen af en jordbank (har ikke noget med indekslån at gøre) med regionale administrationer er i den sammenhæng vigtig for at kunne kæde jordfordelingsaktiviteterne sammen med generel opkøbs- og jordpuljeadministration samt administration af struktur- og støttelovgivningen i tilknytning til den generelle strukturudvikling i landbrugserhvervet. Den regionale placering kan begrundes dels ud fra nærhedsprincippet til landmændene, dels for bedre at kunne skabe samarbejdsgrundlaget med de primær- og amtskommunale myndigheder ved indpasningen af jordfordelingsarbejdet som led i den fysiske planlægning.

Litteratur

- 1) Lovbekendtgørelse nr. 63 af 14.02.83 om lov om jordfordeling mellem landejendomme.
- 2) For en nærmere redegørelse om jordfordelingsarbejdets nuværende organisation og indhold henvises til rapporten »Jordfordeling«, Landbrugsministeriet, 1982.
- 3) »Dansk landbrug frem til år 1997« af A. Hjortshøj Nielsen, Poul-Erik Stryg og Sven Rasmussen, Planstyrelsen 1982.
- 4) Begrebet »koordineret jordfordeling« er udviklet i forbindelse med mit licentiatstudium med titlen »Landbrugets indplacering i den fysiske planlægning«.
- 5) »Diskussionsoplæg vedrørende landboforeningernes holdning til strukturpolitikken«, De danske Landboforeninger, 1983, samt »Rapport fra udvalget vedrørende struktur og produktionsstørrelser«, Danske Husmandsforeninger, 1983.
- 6) Den statslige jordfond bygger på lov om fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m.m., lbkg. 61 af 14.02.83. □